

verket

Månadsrapport

– Sveriges vassaste omvärldsbevakning av arbetsmarknadsfrågor

IFAU utvärderar fristående aktörer

Arbetsmarknad

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har släppt en rapport om privat arbetsförmedling. Vi går på djupet med rapporten!

PROGNOS

Arbetsförmedlingen

Årets fjärde och sista utgifts-
prognos.

ENKÄTUNDERSÖKNING

Försäkringskassan

Stor undersökning om stödet
tillbaka till arbete.

UVAS

IFAU

Ny rapport om unga som var-
ken arbetar eller studerar.

Proppen ur för regeringens budget

Oktober har varit en spännande månad för arbetsmarknadspolitiken. Inte bara för att Sveriges Kommuner och Regioner höll sin årliga konferens, Arbetsmarknads- och näringslivsdagarna, i Uppsala, utan också för den mängd rapporter, prognoser och beslut som strömmat ut från myndigheterna på sistone.

Det är lätt att tro att allt kretsar kring arbetsmarknadspolitiken när nyhetsflödet domineras av detta ämne. Ibland kan det därför vara nyttigt att träffa personer utanför branschen – då blir det tydligt att vi ofta befinner oss i en egen bubbla. Den stora diskussionen kring IFAU:s rapport om privat arbetsförmedling, som varit het inom vår krets, har exempelvis gått relativt obemärkt förbi i nationell media.

På grund av IFAU:s rapport har diskussionen om privat kontra offentlig arbetsförmedling än en gång blossat upp. I grunden borde den egentligen vara enkel. Arbetsförmedling, eller snarare matchning, handlar i första hand om människorna som arbetar med de arbetssökande. Om den personen arbetar inom offentlig eller privat sektor är av mindre betydelse. Det som verkligen gör skillnad är om systemet som omger personen ger rätt resurser och förutsättningar för att göra ett bra jobb. Det är detta system – oavsett om det rör sig om en upphandlad tjänst, en statlig myndighet eller kommunens arbetsmarknadsenhet – som skapar grunden för att lyckas. När rätt förutsättningar finns på plats handlar resten om personens förmåga att bemöta och stötta den arbetssökande.

I detta nummer av Werkets Månadsrapport tittar vi närmare på Arbetsförmedlingens fjärde och sista utgiftsprognos för 2024, en viktig rapport om UVAS, Försäkringskassans senaste enkätundersökning och naturligtvis IFAU:s heta utvärdering av privat arbetsförmedling.

Trevlig läsning!

Björn Elmquist

bjorn@verket.nu | 070-888 26 01

INNEHÅLL OKTOBER 2024

- 3** **AFs utgiftsprognos**
Årets fjärde och sista utgifts-
prognos.
- 4** **Steg till arbete (STA) förlängs**
Oväntat beslut från Arbetsför-
medlingen.
- 5** **IFAU:s utvärdering**
Vi analyserar IFAU:s rapport om
privat arbetsförmedling.
- 8** **Stödet tillbaka till arbete**
Ny enkätundersökning och rap-
port från Försäkringskassan.
- 9** **UVAS**
Ny rapport om unga som var-
ken arbetar eller studerar..
- 10** **Notiser**
Månadens nyheter i
korthet.
- 11** **Statistik – makro**
Vi mäter temperaturen
på arbetsmarknaden
- 13** **Statistik – tjänster**
Fortsatt färre deltagare i
ROM2.
- 20** **Statistik – utbildning**
Nu ökar antalet
deltagare i FUB
- 24** **Statistik – kommuner**
Statistik för arbetslöshet
per kommun.

Arbetsförmedlingens utgiftsprognos

Färre deltagare i matchning och arbetsmarknadsutbildning

I Arbetsförmedlingens fjärde och sista utgiftsprognos för 2024 aviseras färre deltagare i såväl upphandlade tjänster som arbetsmarknadsutbildning. I stället ska myndigheten fortsätta bygga ut tjänster i egen regi inom ramarna för "sammanhållet matchningsstöd".

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Arbetsförmedlingen ger en mörk bild av nuläget på arbetsmarknaden. 2024 har inneburit fler inskrivna, fler varslade och färre lediga jobb. Myndigheten spår att arbetslösheten i år hamnar på 6,7 procent, och att den kommer att börja minska på allvar först under 2026 (6,4 procent) och fortsätta minska under 2027 (6,2 procent). Antal långtidsarbetslösa förväntas öka från 145 000 i september 2024 till 150 000 i slutet av 2025 och sedan bita sig fast på denna nivå under hela prognosperioden som sträcker sig december 2027.

Arbetsförmedlingens prioriteringar

Inför nästa år aviseras Arbetsförmedlingen en omfördelning av resurser, från de som står närmare arbetsmarknaden till de som står längre ifrån. Stödet till de som står längre från arbetsmarknaden ska ges i form av "arbetsnära insatser", inte minst inom ramarna för "sammanhållet matchningsstöd" (SMS) som levereras i egen regi. Regeringen föreslog i höstbudgeten ett tillskott på 79 miljoner kronor örönmärkta för SMS. Arbetet engagerade under våren ca 90 personer i myndigheten och ska framöver successivt byggas ut. Uppgifter från

Arbetsförmedlingen gör gällande att ca 6 000 arbetssökande just nu tar del av SMS.

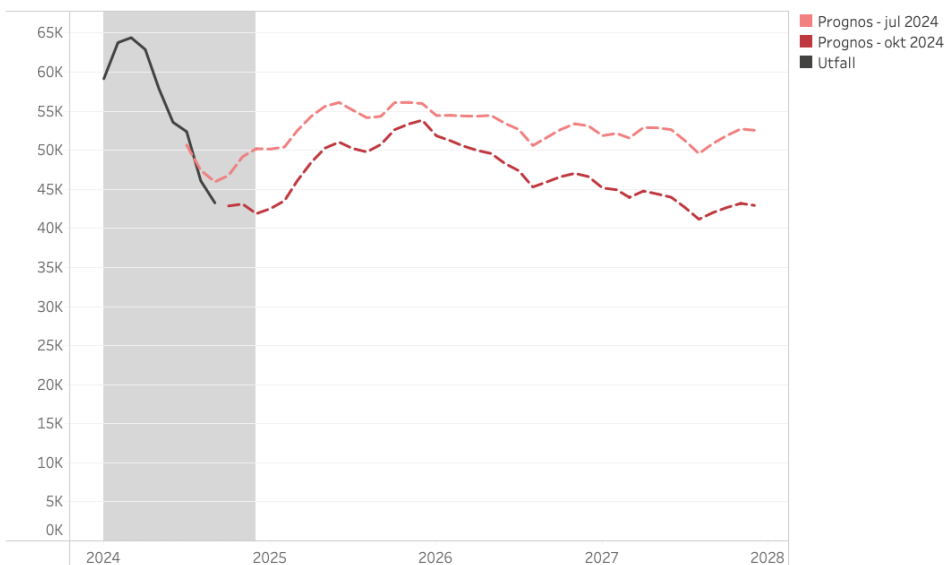
Personer som bedöms stå nära arbetsmarknaden förväntas klara sig utan omfattande stöd, och för de med måttligt stödbehov är den primära insatsen Rusta och matcha.

Matchningstjänster

Jämfört med prognosen i juli har antalet deltagare i matchningstjänster justerats ner för hela prognosperioden.

Arbetsförmedlingen uppger att det är en anpassning till aviserat anslag, och att det ligger i linje med myndighetens prioriteringar att fokusera på arbetsnära insatser som man menar "svarar bättre mot behoven hos många av de arbetsökande som står längre från arbetsmarknaden".

Under 2024 spår myndigheten antalet deltagare i matchningstjänster till i genomsnitt 52 600 (jämfört med 54 300 i föregående prognos), 49 400 under 2025 (tidigare 54 300), 48 400 under 2026 (53 300) och 43 500 under 2027 (51 900).

Matchningstjänster - utfall och prognoser

Arbetsmarknadsutbildning

Av prognosen framgår att antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning inte kommit upp till den nivå som Arbetsförmedlingen haft som ambition för året, varför förväntat antal deltagare innevarande år är lägre än i föregående prognos.

Arbetsförmedlingen uppger att en orsak till det låga antalet deltagare är att det "varit utmanande att identifiera deltagare som både tillräckliga förkunskaper för att klara utbildningarna och intresse och behov av de utbildningar som finns", speciellt bland arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden.

Myndigheten uppger att de sedan i juni i år har justerat styrningen, så att "arbetsmarknadsutbildning i högre utsträckning ska ses som en insats för kompetensförsörjning", vilket öppnar möjligheten att anvisa personer som står närmare arbetsmarknaden. Vidare menar Arbetsförmedlingen att handläggningen behöver bli mer effektiv för att antalet deltagare ska kunna öka på sikt. Trots genomförda förändringar räknar myndigheten med att volymerna ligger lägre än i föregående utgiftsprognos ända fram till december 2025.

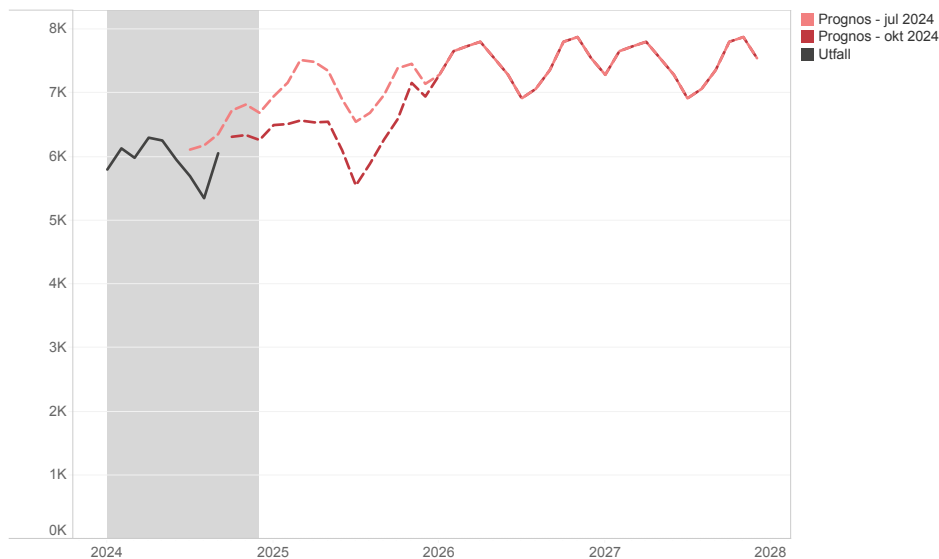
FUB och övriga tjänster

Avseende förberedande utbildning har skett en nedjustering under de sista månaderna 2024, men från januari 2025 är prognosen identisk med den prognos som kom i juli. Under kommande år kommer antalet deltagare vara i genomsnitt 2 600 per månad.

Antalet deltagare i övriga tjänster är nedskrivna till 8 500 i genomsnitt per månad under 2024, vilket är en minskning med 1 100 jämfört med föregående prognos. Orsaken är enligt Arbetsförmedlingen framför allt att Steg till arbete inte ökat i planerad omfattning, och att anvisningar till Karriärvägledning minskat.

Arbetsförmedlingen aviserar att prioriteringen av "arbetsnära insatser" och fortsatta problem med Steg till arbete gör att det inte kommer att ske en ökning av deltagarna i denna tjänst. Myndigheten bedömer dock att antalet deltagare i Karriärvägledning kommer att öka framöver när de nya avtalen startar upp efter årsskiftet.

Totalt i övriga tjänster är bedömningen 9 200 deltagare i genomsnitt under 2025 (12 700 i förra prognosen), 10 400 deltagare 2026 (12 900) och 10 800 (12 900) deltagare 2027.

Arbetsmarknadsutbildning - utfall och prognoser

Steg till arbete (STA) förlängs

Ett antal ögonbryn måste ha lyfts den 29 oktober då Arbetsförmedlingen gav ett oväntat besked om att utlösa en option för samtliga 82 leveransområden inom den första upphandlingen av tjänsten Steg till arbete.

Beslutet innebär att de områden som började ta emot deltagare i september 2023 nu får förlängd tid för att fortsätta leverera tjänsten. Detta var oväntat eftersom signaler från Arbetsförmedlingens egna leveransområden tidigare indikerat att man inte avsåg att anvisa fler deltagare till tjänsten. Orsakerna som angetts var bland annat att tjänsten är mycket personalintensiv och därför krävande för Arbetsförmedlingens egna resurser, samt att tjänsten överlappar med myndighetens interna insats Sammanhållet matchningsstöd (SMS). På grund av detta hade flera leveransområden helt upphört med anvisningar, trots att avtalen med leverantörer fortsatt var igång.

Myndighetens utgiftsprognos har dessutom pekats mot lägre volymer för Steg till arbete, vilket stärkte antagandet att tjänstens optioner inte skulle utlösas. Beskedet att Arbetsförmedlingens inköpsavdelning nu ändå valt att förlänga optionerna framstår därmed som motsägelsefullt och förvirrande.

Den stora frågan som nu väcks är om detta beslut illustrerar ett klassiskt exempel på bristande intern kommunikation, där olika avdelningar inte verkar vara samordnade. Situationen kommer skapa osäkerhet hos leverantörer och väcker frågor om hur Arbetsförmedlingen arbetar med sin interna planering och budgetering.

IFAU

Utvärdering av fristående aktörer

missar Arbetsförmedlingens ansvar

IFAU:s utvärdering av privat arbetsförmedling slog ned som en bomb den 16:e oktober. Rapporten är ett välkommet tillskott i utvärderingen av den aktiva arbetsmarknadspolitiken, men resultaten bör också nyanseras och problematiseras, inte minst avseende Arbetsförmedlingens roll.

Rapporten i korthet

IFAU:s studie, som följer deltagare mellan september 2020 och december 2022, undersöker effekterna av att anvisas till en fristående leverantör, jämfört med att ta del av Arbetsförmedlingens egna stöd. I studien har vissa deltagare som Arbetsförmedlingens bedömningsstöd ansett lämpliga för KROM (Kundval rusta och matcha) lottats till en undersökningsgrupp (som skulle få KROM) och en jämförelsegrupp (som endast skulle få Arbetsförmedlingens ordinarie utbud av tjänster).

Studiens ansats är att utvärdera Januariavtalets reformering av Arbetsförmedlingen och dess effekt på arbetslösheten. Resultaten kan sammanfattas med följande citat ur den avslutande diskussionen:

”Det som sticker ut i vår utvärdering i förhållande till tidigare forskning är att vi inte hittar något stöd för att arbetsförmedling med fristående leverantörer är bättre trots att insatserna var upp till 70 procent dyrare.”

Rapporten fastställer samtidigt att arbetssökande hos fristående leverantörer får tillgång till både mer och dyrare åtgärder jämfört med jämförelsegruppen.

Studiens metod och resultat

Den metod studien tillämpar jämför effekten av att lottas till en fristående

leverantör jämfört med att lottas till Arbetsförmedlingens övriga utbud av insatser. Att det inte rör sig om en utvärdering av det faktiska deltagandet i KROM är tydligt, inte minst eftersom majoriteten i en av studiens jämförelsegrupper (52 procent) deltar i KROM, alltså den insats gruppen är tänkt att jämföras mot. Rapportförfattarna menar dock att studien ”speglar” effekten av att faktiskt delta i KROM.

Ett annat potentiellt problem med studien är de resultat som utvärderas. En deltagares maximala tid i tjänsten är 12 månader, vilket innebär att två av studiens primära utfallsmått börjar mäta löneinkomst medan deltagaren fortfarande kan vara i KROM. Samtliga resultatmått utgår dessutom från lottningstillfället istället för när deltagaren faktiskt påbörjar tjänsten, vilket förvärrar problemet med att flera av resultaten mäts för tidigt. För var fjärde deltagare som faktiskt påbörjade KROM tog det mer än en månad innan tjänsten påbörjades, för 16 procent tog det mer än två månader och för 13 procent mer än 3 månader. I genomsnitt passerade det 41 dagar från den tidpunkt då en person lottades till KROM till dess denne påbörjade tjänsten. Fördrojningen får som konsekvens att resultaten i flera fall mäts när deltagaren fortfarande är kvar i KROM.

Vidare bekräftar även studien det Wer-

ket rapporterat om i tidigare nummer av Månadsrapporten - ungefär hälften av de arbetssökande som bedöms behöva stöd i form av en matchningstjänst får aldrig påbörja tjänsten.

Angreppssättet i studien, att på övergripande nivå utvärdera privat arbetsförmedling som en arbetsmarknadsinsats, i likhet med exempelvis Jobb- och utvecklingsgarantin, missar tyvärr att belysa vissa centrala delar i systemet med fristående leverantörer. Studien fångar inte effekterna av hur Arbetsförmedlingen inrättat systemet med fristående leverantörer. Flera fundamentala delar, exempelvis betyg på leverantörerna som låter deltagarna välja de som presterat bäst samt en utslutningsmekanism för de leverantörer som presterat dåligt, har missköts av Arbetsförmedlingen.

Johan Vikström, professor vid IFAU

I skrivande stund finns över 600 huvud- och underleverantörer i systemet med fristående leverantörer. Bland dessa finns de som presterar mycket bra, och de som borde valts bort eller utesluts på grund av bristande prestation. Valfriheten och möjligheten att utesluta leverantörer är själva grundtanken med ett valfrihetssystem. Att studien inte anlägger detta perspektiv gör att den kanske i första hand kan sägas fånga hur väl Arbetsförmedlingen lyckats med att upphandla fristående leverantörer snarare än att den utvärderar effekten av deras leverans.

I rapporten jämförs också kostnader för KROM med kostnader för de insatser som idag är anpassade för personer som står för nära eller för långt ifrån arbetsmarknaden för att delta i tjänsten. I det fall KROM inte funnits hade myndigheten själv behövt tillhandahålla det behov KROM idag tillgodoser. Det är tyvärr inte denna alternativkostnad studien jämför leveransen från fristående leverantörer mot. Avsaknaden av fristående leverantörer skulle innebära att myndigheten behövt anställa ny kompetens,

etablera kontor etc. för att leverera motsvarande värde till de arbetssökande som de fristående leverantörerna gör. Att kostnaden för detta relativt stora åtagande inte beaktas i beräkningarna minskar kostnadsjämförelsens bidrag till diskussionen kraftigt. Utöver det uppger rapportförfattarna att skillnaderna i de kostnader som ändå jämförts till stor del förklaras av *”att de som randomiserades (lottades, reds. anm.) till rusta och matcha i större utsträckning hade någon insats alls snarare än skillnader i genomsnittskostnad per insats.”* Med andra ord verkar kostnadsskillnaderna mellan privata leverantörer och AF drivas av mängden stöd som ges snarare än att stödinsatserna hos privata leverantörer är dyrare.

Rapportens efterspel

Budskapet från arbetsmarknadsminister Mats Persson till TT efter studiens publicering:

publicering:

Det visar att ideologi inte får gå för långt. Det viktigaste är att arbetslösa får jobb och att vi tar ansvar för skattebetalarnas pengar.

IFAU:s studie av privat arbetsförmedling är, trots sina brister, ett viktigt bidrag till diskussionen och utvecklingen av den aktiva arbetsmarknadspolitiken. På grund av studiens utformning bedömer Werket dock att resultaten i huvudsak reflekterar Arbetsförmedlingens förmåga att upphandla fristående leverantörer, snarare än effekten av deras leverans. Parat med de potentiella brister som identifierats, bör resultaten tolkas med försiktighet.

En mer djuplodande analys hade kunnat visa att leverantörerna i KROM generellt var väldigt framgångsrika på att få ut arbetssökande i arbete och studier (49,6 procent) men av någon anledning bibehölls inte sysselsättningen över tid (se diagram nedan). Det går också att skönja att många deltagare som varit inskrivna länge (mer än 24 månader) påbörjar arbete eller studier efter relativt kort tid i tjänsten.

För att skapa användbara insikter om ett LOV-system hade ett annat angreppssätt än det som används i studien behövts. Större utrymme bör ha givits till att studera marknadsmekanismer,

[illegible]

Samtliga deltagare som lämnat KROM mellan september 2020 och december 2022 (tot. 117 298), källa: Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens roll som upphandlande myndighet och vilka förutsättningar myndigheten givit den marknad den skapat. En sådan studie hade med all säkerhet bidragit med mer konstruktiva insikter kring hur kostnadseffektiviteten i system med fristående leverantörer kan utvecklas.

Risken finns att studien får som konsekvens att hela systemet med privata utförare döms ut på felaktiga premisser, när det som behövs för att förbättra resultaten istället är en myndighet med bättre förmåga att inrätta och aktivt underhålla den marknad den skapat.

Givet de åtgärder som presenterats verkar Arbetsförmedlingens analys av

studien följa samma linje. I samband med att rapporten publicerades presenterade myndigheten sina förbättringsförslag: Uteslutning av fler lågpresterande leverantörer och ett större fokus på resultatersättningar. Därutöver bedyrade man att betyg för leverantörerna i Rusta och matcha 2 ska vara på plats till årsskiftet.

Om Arbetsförmedlingen gör verklighet av sina utfästelser bör vi kunna förvänta oss en mer välfungerande marknad med bättre resultat och stöd till arbetssökande som följd. Samtidigt finns en risk att IFAU-rapportens bristfälligt underbyggda slutsatser etableras som en sanning. Därför ser Werket fram emot komplet-

terande utvärderingar som på ett bättre sätt kan bidra till utvecklingen av den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

Förhoppningsvis kan en fortsatt, nyanserad diskussion om arbetsförmedling, oavsett om den är privat eller offentlig, underlätta arbetsmarknadsministrarnas ansvarstagande för skattebetalarnas pengar och säkerställa att de arbetssökande får det stöd de behöver. Men då krävs också modet att se om sitt eget hus innan man klagar på grannarna.

Lättare att få nytt jobb med lång uppsägningstid

En ny rapport visar att längre uppsägningstid gör det lättare för varslade arbetstagare att hitta ett nytt jobb med bättre lön och minskar tiden i arbetslöshet.

I en ny rapport från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har forskare undersökt om längre uppsägningstid förbättrar chanserna för varslade arbetstagare att hitta ett nytt jobb.

Studien visar att de som har längre uppsägningstid tenderar att ha kortare perioder i arbetslöshet och en högre lön i sitt nästa jobb. En viktig orsak tycks vara att det är mer effektivt att söka jobb som anställd än som arbetslös.

När arbetstagare kan börja söka nytt arbete redan under uppsägningstiden får de i

regel bättre utfall, bland annat för att arbetsgivare uppfattar dem som mer attraktiva kandidater.

De anställda som omfattas av längre uppsägningstid, enligt många kollektivavtal, får även ofta ett högre avgångsvederlag. Även om detta ger en extra ekonomisk trygghet visar analysen att längre uppsägningstid, snarare än avgångsvederlaget, är den faktor som bäst gynnar omställningen.

Totalt sett ökar längre uppsägningstid chansen för en stabil omställning, vilket kan ge viktiga insikter för arbetsmarknadspolitiken.

Vart är vi på väg?

Vill ni ge er ledningsgrupp en insiktsfull omvärldsspaning inom lokal och nationell arbetsmarknadspolitik?

Boka en timmeslång föreläsning med **Björn Elmqvist** och **Mattias Elm** från **Verket**.

Vi tar er genom de senaste viktiga händelserna och ger våra skarpa analyser kring vad som väntar både på kort och lång sikt.

Kontakta:

victor@verket.nu
076-3067101

Försäkringskassan

Synen på stödet tillbaka till arbete efter sjukskrivning

Hur upplever sjukskrivna att stödet för att komma tillbaka i arbete fungerar?

Försäkringskassans har i en stor enkätundersökning undersökt sjukskrivnas upplevelser av stöd. Undersökningen visar stora skillnader i både arbetsgivarens och sjukvårdens insatser beroende på diagnos och sjukdomsorsak. Den tydliga uppdelningen mellan psykisk ohälsa, fysiska besvär i rörelseorganen och andra diagnoser ger en komplex bild av rehabiliteringsprocessen i Sverige.

Försäkringskassan har för första gången på flera år gjort en omfattande undersökning av hur sjukskrivna upplever sitt stöd från arbetsgivare, hälso- och sjukvården samt från Försäkringskassan. Rapporten bygger på svar från cirka 4 150 personer som varit sjukskrivna i ett halvår. Resultaten belyser stora skillnader i stöd och återgångsförmåga beroende på diagnos, och rapporten pekar på vikten av att varje instans inom rehabiliteringssystemet tar sitt ansvar för att hjälpa individen tillbaka till arbetslivet.

En betydande andel av de svarande, cirka 66 procent, upplever att arbetet bidragit till deras sjukskrivning. Bland de med psykiatriska diagnoser är andelen hela 86 procent, där hög arbetsbelastning och stress oftast anges som orsaker. För de med besvär i rörelseorganen är det i stället belastningsskador som dominerar. Dessa siffror understryker vikten av förebyggande insatser på arbetsplatserna, särskilt när det gäller att minska stress och fysiska påfrestningar. Även om arbetet ofta har spelat en roll i sjukskrivningen är en återgång till arbetslivet något som många önskar och arbetar för att uppnå.

En av rapportens centrala frågor rör vilket stöd sjukskrivna får från sina arbetsgivare. Här visar resultaten att 69 procent har fått någon form av

anpassning av sitt arbete, som att byta arbetsuppgifter eller ta fler pauser. Anpassningarna är vanligast för personer med psykiatriska diagnoser, där 76 procent har fått något stöd jämfört med 58 procent av dem med fysiska besvär. Ändå upplever var femte respondent att de inte får det stöd de behöver för att kunna återgå i arbete. Särskilt personer med psykiatriska besvär uppger att de saknar tillräckligt stöd från arbetsgivaren. En annan intressant iakttagelse är att omkring 30 procent har fått stöd från företagshälsovården, ett viktigt komplement i rehabiliteringen.

Även sjukvårdens insatser har en avgörande betydelse för den sjukskrivnes återgång i arbete. Enligt rapporten anser 82 procent att de fått den vård de behöver, men 17 procent uppger att de skulle ha kunnat börja arbeta tidigare om de fått tidigare eller bättre vård. Detta behov är särskilt stort bland de med besvär i rörelseorganen, där hela 26 procent tror att de hade kunnat återgå tidigare med rätt stöd.

Försäkringskassans roll i rehabiliteringsprocessen belyses också i rapporten. Ungefär hälften av de tillfrågade upplever att deras handläggare har försökt hjälpa dem tillbaka till arbete i någon grad, medan en tredjedel inte känner att Försäkringskassan har varit ett stöd i processen. Att stärka stödet till de som

saknar tillräcklig hjälp från arbetsgivare eller sjukvården pekas ut som en viktig åtgärd för att förbättra systemet.

Sammanfattningsvis ger rapporten en viktig bild av det stöd som finns, men framförallt av det som saknas.

Werket kommenterar

Undersökningen från Försäkringskassan riktade sig specifikt till personer som varit sjukskrivna i ungefär sex månader. Respondenterna var personer som hade pågående sjukfall mellan fem och sju månader när enkäten skickades ut, vilket syftade till att fånga deras erfarenheter av rehabilitering och stöd vid en tidpunkt där många börjar planera för en återgång till arbete.

Det är dock synd att rapporten inte innehåller någon specifik återkoppling på respondenternas synpunkter kring det förstärkta samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Särskilt med tanke på vikten av att tidigt identifiera personer som riskerar att inte få det stöd de behöver från sin arbetsgivare.

UVAS

Ny rapport om insatser för unga som varken arbetar eller studerar

I Sverige står cirka 130 000 unga utan arbete eller utbildning varje år. Den nya rapporten från IFAU, "Lokala åtgärder för unga som varken arbetar eller studerar," belyser hur olika kommunala och regionala insatser utvecklats för att stödja dessa unga.

IFAU:s rapport, "Lokala åtgärder för unga som varken arbetar eller studerar," kartlägger hur kommuner, regioner och andra aktörer i Sverige arbetar med unga som står utanför arbete och utbildning, den så kallade UVAS-gruppen. Årligen berörs runt 130 000 unga, och bakom den siffran finns individer som ofta befinner sig i en komplex och utsatt livssituation. Många kommuner har gjort imponerande insatser för att stödja dessa unga, men IFAU:s rapport visar tydligt att både metoder och resurser varierar stort. Rapporten fångar en splittrad bild där en del kommuner har välfungerande samarbeten och tydliga rutiner, medan andra saknar de resurser som krävs för att ge ett stabilt stöd.

Rapporten bygger på tre studier där man har undersökt hur lokala aktörer som kommuner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan arbetar tillsammans. I de bästa exemplen fungerar samarbetet mellan myndigheterna väl, där insatser som uppsökande verksamhet och samordnade planer spelar en viktig roll för att ge unga den hjälp de behöver. Men skillnaderna är stora. I vissa kommuner finns välutvecklade nätverk där aktörerna delar på ansvaret och handläggarna har resurser att se hela individen och erbjuda skräddarsydda lösningar. Samtidigt pekar rapporten på att många kommuner saknar denna struktur och arbetar i en mer utspridd form där stödet

till UVAS ibland blir bristfälligt och fragmenterat. Detta gör att unga kan riskera att hamna i kläm mellan olika insatser och myndigheter.

Ett annat tydligt mönster i rapporten är att insatserna inte alltid är anpassade till den unga individens specifika behov. I vissa kommuner ser man hur socialtjänsten, skolan och arbetsmarknadsenheterna har lyckats skapa en gemensam bild av individens situation, vilket gör att de unga får mer riktat stöd på väg mot arbetslivet eller tillbaka till studier. Många ungdomar som ingår i UVAS-gruppen har mångfacetterade behov. Men utan resurser blir stödet ofta sporadiskt, vilket skapar ojämlikhet i förutsättningarna för ungdomar i olika delar av landet.

Rapporten är också tydlig med att det krävs en större nationell samordning för att ge alla kommuner samma möjligheter att stötta UVAS-gruppen. Genom att utveckla en nationell strategi skulle man kunna minska de regionala skillnaderna och se till att de kommuner som har högst andel UVAS får mer riktat stöd. Tanken är att skapa en enhetligare arbetsmodell där fler kommuner får tillgång till samma verktyg och resurser. För närvarande är skillnaderna stora, och många kommuner saknar de resurser som krävs för att erbjuda UVAS-gruppen ett effektivt och långsiktigt stöd.

Sammanfattningsvis visar IFAU:s rapport

att ett starkt samarbete, lokal kunskap och en långsiktig strategi är avgörande för att stödet till UVAS ska fungera väl. Att skapa en sammanhängande och strukturerad insats som täcker både arbetsmarknad, socialt stöd och utbildning är nyckeln till att hjälpa unga på väg tillbaka.

Werket kommenterar

IFAU:s rapport om UVAS är ett viktigt bidrag till hur arbetet med dessa unga kan förbättras. Resursfrågan är central i sammanhanget, och den ojämlikhet som råder mellan olika delar av landet handlar i stor utsträckning om just bristen på resurser.

Det är uppenbart att UVAS-frågan behöver lyftas till den nationella agendan. Här bör staten kliva in för att ta fram en nationell strategi, som rapporten föreslår, och samtidigt säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga. Det skulle möjliggöra mer enhetliga arbetsmodeller och ge fler kommuner tillgång till de verktyg och resurser som krävs för att kunna erbjuda ett långsiktigt och hållbart stöd till de unga som behöver det mest.

Notiser

Få arbetslösa har rätt till a-kassa - en ny försäkring kan ändra det

En ny rapport från IAF visar att under hälften av Sveriges arbetslösa idag får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Med de kommande regeländringarna hoppas myndigheten att fler ska kunna kvalificera sig för stöd under arbetslöshet.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har i sin senaste rapport kartlagt hur många arbetslösa som faktiskt har rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Endast 48 procent av de som är öppet arbetslösa får idag ersättning. Denna siffra har sjunkit över de senaste femton åren, då arbetsvillkoren för att kvalificera sig till a-kassa blivit striktare och en större andel arbetslösa är personer med kort eller ingen tidigare arbetslivserfarenhet.

Rapporten visar också att det finns tydliga skillnader mellan olika grupper. Äldre personer, personer med längre ut-

bildning samt inrikes födda har en större chans att kvalificera sig för a-kassa jämfört med yngre, de utan gymnasieutbildning och utrikes födda, särskilt de födda utanför Europa. Exempelvis har

“ *Under de senaste 15 åren har andelen arbetslösa som får arbetslöshetsersättning varit under 50 procent*

bara 20 procent av de arbetslösa under 25 år rätt till ersättning, medan 60 procent av de över 55 får stöd. Likaså har utbildningsnivån stor betydelse; 53 pro-

cent av arbetslösa med eftergymnasial utbildning får ersättning, medan endast 38 procent av de utan gymnasieexamen gör det.

IAF pekar på att konjunkturläget påverkar försäkringens täckning – vid sämre tider är det fler arbetslösa som har jobbat tillräckligt länge för att kvalificera sig, vilket ökar andelen som får ersättning. Med de nya regler som träder i kraft 2025 förväntas andelen som får rätt till a-kassa öka, eftersom inkomstbaserade kvalificeringskrav kommer att göra det lättare för fler att uppfylla villkoren.

Resultatdata för ROM2 föll platt

I början av oktober publicerade Arbetsförmedlingen till slut de första, och av många efterlängtrade, resultaten från ROM 2.

Publiceringen föll dock platt, eftersom den endast innehöll uppgifter om antalet deltagare som uppnått resultat för respektive leverantör. Utan att kunna relatera dessa uppgifter till totalt antal deltagare är de i praktiken meningslösa, vilket har lett till frustration bland de som önskat en mer komplett bild av tjänstens effektivitet.

Myndigheten har lovat att de första betygen för leverantörerna i tjänsten ska publiceras vid årsskiftet, och förhoppningen är att dessa betyg ska ge en mer nyanserad bild av leverantörernas prestation.

Första domen enligt nya LAS

I oktober föll den första domen enligt de nya reglerna för anställningsskydd i Arbetsdomstolen, och utfallet blev en förlust för facket.

Domen, som gäller grunder för uppsägning på grund av misskötsamhet, kommer att vara vägledande för framtida fall. Arbetsgivaren ansåg att en anställd ordervägrat trots varningar och att det fanns sakliga skäl för uppsägning.

Facket å sin sida menade att kraven på arbetstagaren varit orimliga, men domstolen gick på arbetsgivarens linje, vilket tolkas som en förstärkning av arbetsgivarens möjlighet att säga upp personal.

ESF-rådet utlyser 243 miljoner till AF

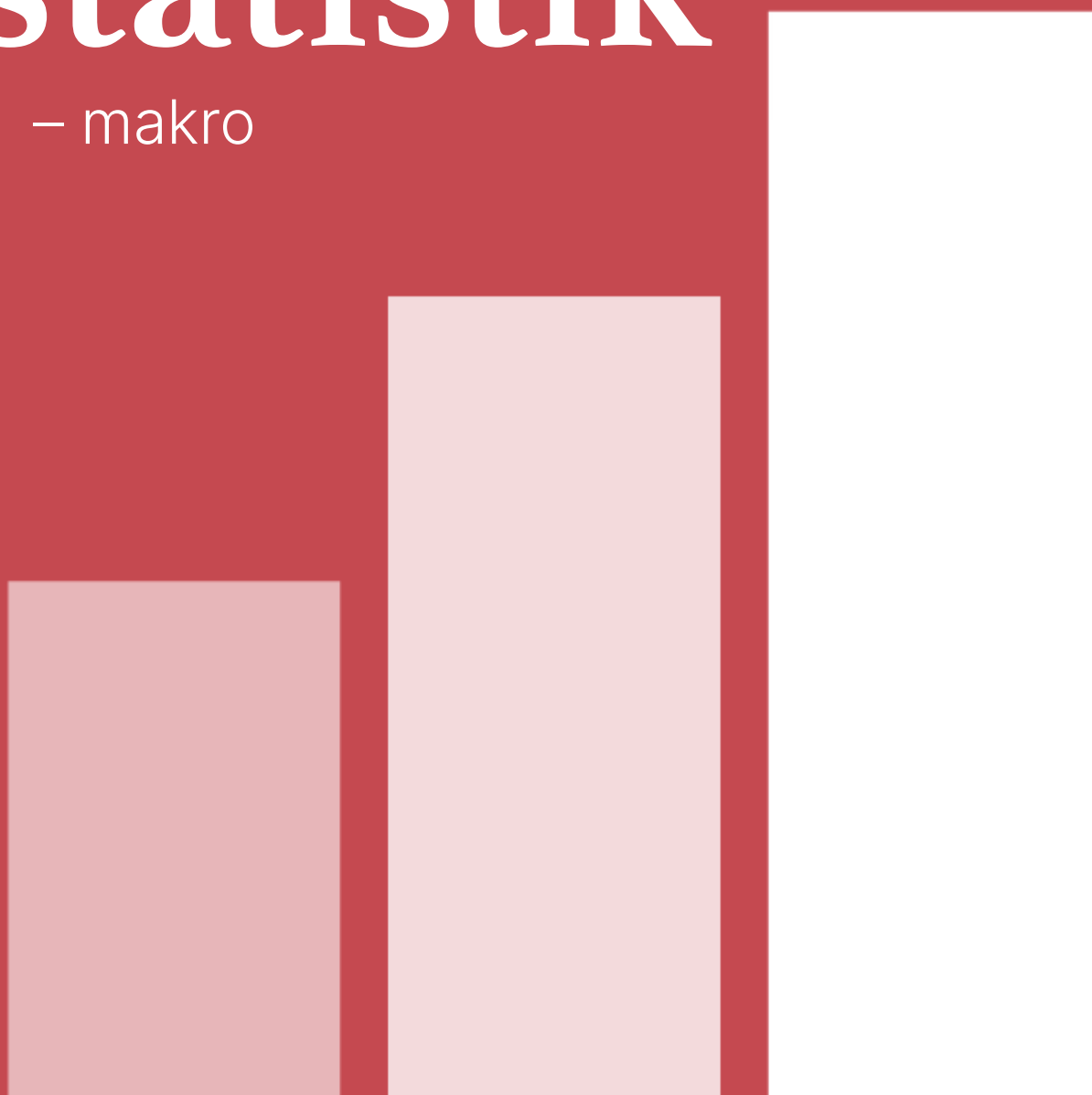
Svenska ESF-rådet har utlyst 243 miljoner kronor för att stödja arbetslösa inskrivna hos Arbetsförmedlingen som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Medlen riktar sig till projekt som syftar till att stärka arbetslösas kompetens och underlätta övergången till arbete eller studier genom rustande och matchande insatser.

Endast Arbetsförmedlingen kan ansöka, och projekten måste inledas mellan januari och april 2025, med en maximal projekttid på tre år. För att öka projektenas effekt krävs medfinansiering från Arbetsförmedlingen motsvarande 60 procent av budgeten.

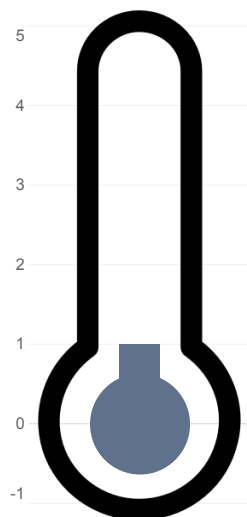
statistik

– makro

MAKROLÄGET

TEMPERATUREN PÅ ARBETSMARKNADEN

Temperaturen på arbetsmarknaden – ett nytt, återkommande index som ger en sammanfattande bild av arbetsmarknadens tillstånd.

Indexet bygger på fem nyckeltal som jämförs med motsvarande värden från föregående år. En positiv utveckling i ett nyckeltal bidrar till att höja temperaturen på arbetsmarknaden. Skalan går från noll, vilket representerar en "iskall" arbetsmarknad, till fem, som motsvarar en "het" arbetsmarknad.

I september var endast ett av de fem nyckeltalen positivt, vilket innebär att arbetsmarknaden för närvarande bedöms som kall.

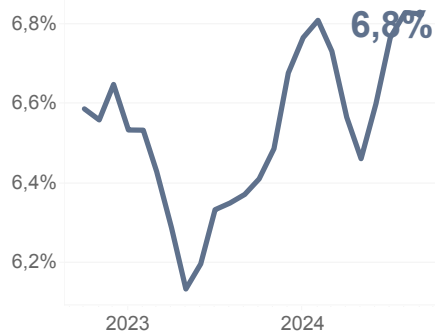
De nyckeltal som ligger till grund för "Temperaturen på arbetsmarknaden" är: arbetslöshet, antal långtidsarbetslösa, personer berörda av varsel, antal lediga jobb samt Konjunkturinstitutets barometerindikator.

1 av fem indikatorer är positiva. Arbetsmarknaden är **kall**.

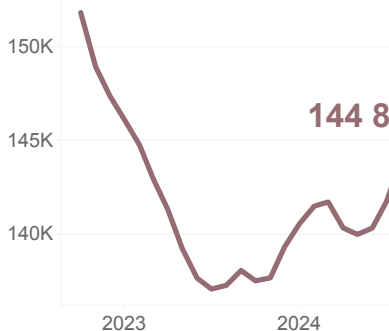
Arbetslöshet

Förändring 12 mån: 0,45 procentenheter

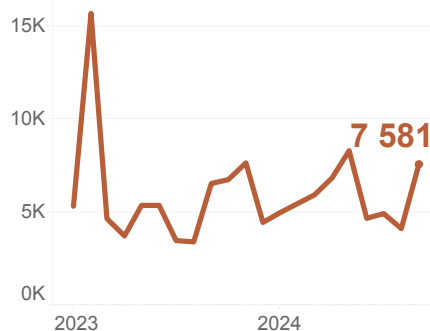
Antal långtidsarbetslösa

Förändring 12 mån: 6 786 personer

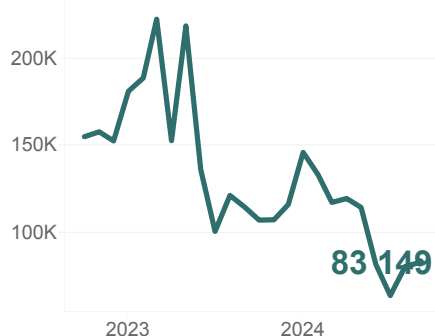
Antal varslade personer

Förändring 12 mån: 1 033 personer

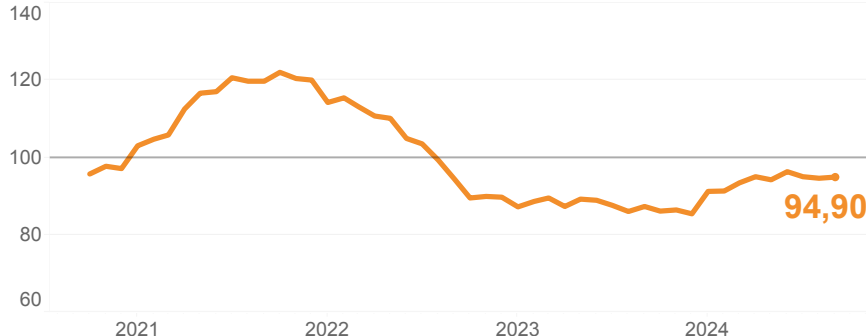
Antal lediga jobb

Förändring 12 mån: -31 675 platser

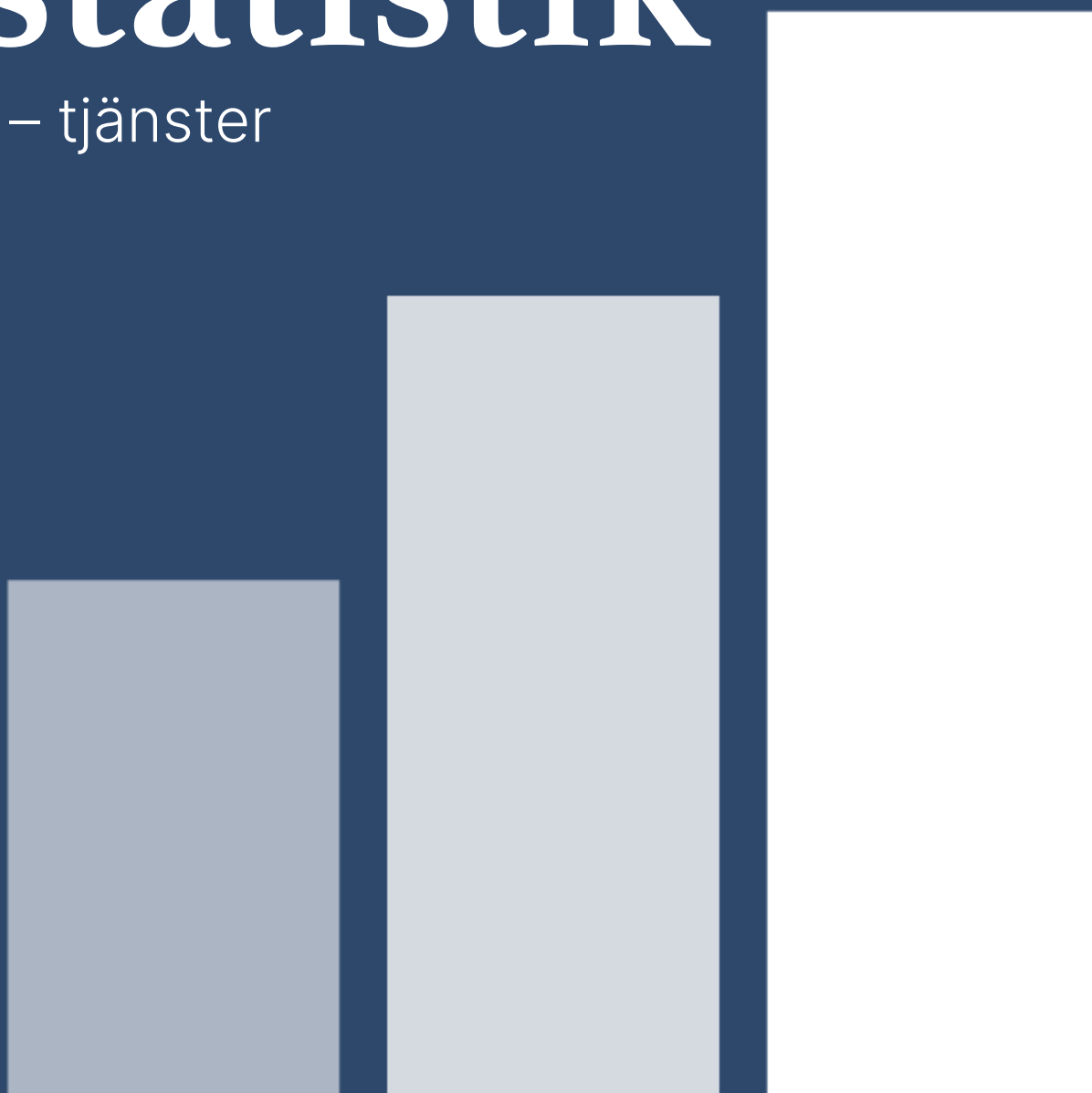
Barometerindikatorn

Förändring 12 mån: 7,6 enheter

statistik

– tjänster

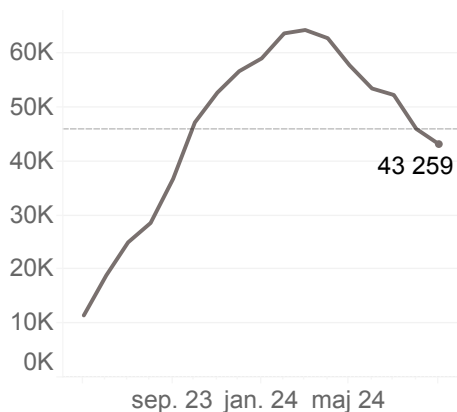

DELTAGARANTAL ROM2

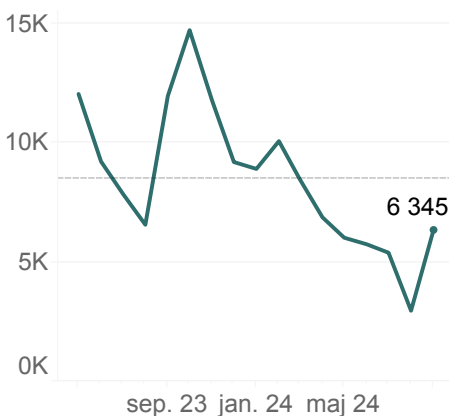
Antalet deltagare i ROM2 fortsätter att minska, -6,1 procent jämfört med föregående månad. I september deltog 43 259 i tjänsten. Antalet nya deltagare ökade igen men är fortsatt, och sedan sex månader tillbaka, under snittet.

I september påbörjade 6 345 deltagare tjänsten, mer än dubbelt så många som föregående månad. Utflödet ur tjänsten förändrades marginellt, -1,7 procent, vilket innebär att 9 106 arbetssökande lämnade ROM2 i september.

Kvarstående deltagare: **43 259**
Förändring : -2 811 [-6,1%]

Nya deltagare: **6 345**
Förändring : 3 385 [114,4%]

Deltagare som lämnat: **9 106**
Förändring : -161 [-1,7%]

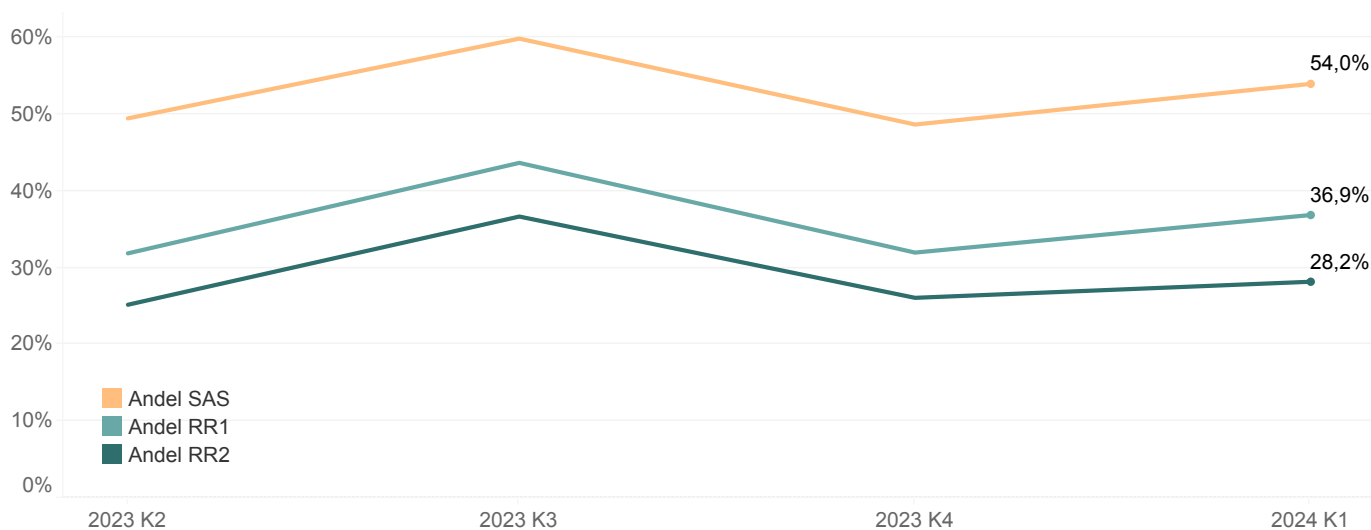

Kvarstående, nya och deltagare som har lämnat ROM2

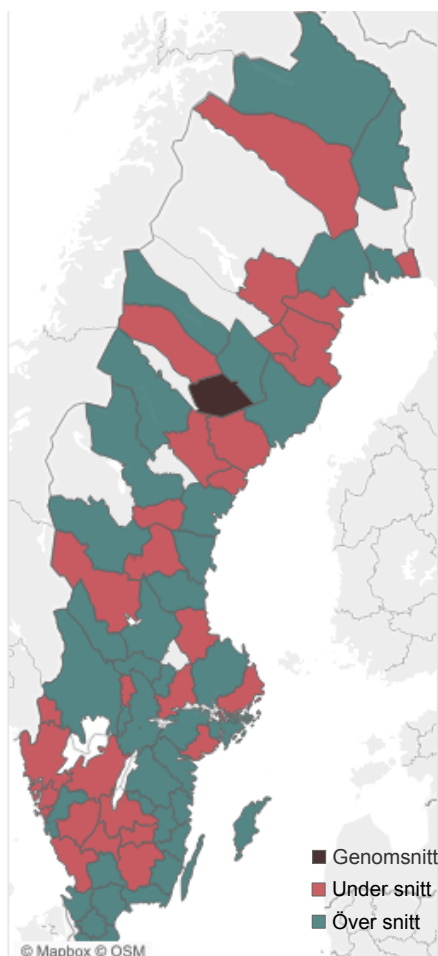
RESULTAT ROM2

De första resultaten i ROM2 indikerar att tjänsten presterar i paritet med föregångaren KROM. Resultaten mäts dock något annorlunda i den nya tjänsten ROM2.

Andel SAS motsvarar R1 i KROM och andel RR1 och andel RR2 visar andelen som bibehållit arbete eller studier efter 3 respektive 6 månader.

Resultatmått för deltagare som lämnat ROM2 under tjänstens fyra första kvartal

LEVERANSOMRÅDEN VOLYMUUTVECKLING TOPP 15

I de 15 största leveransområdena var det endast i Örebro som volymerna ökade i september. I Malmö och Stockholm Syd minskade volymerna betydligt mindre

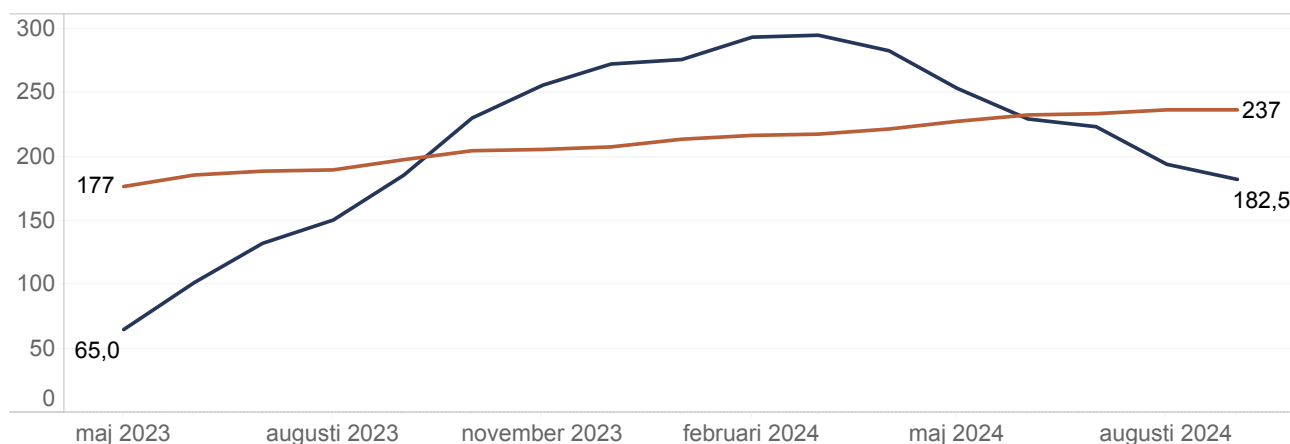
än marknaden i stort. Däremot minskade Västerås (-15,2 procent), Trollhättan-Uddevalla-Vänersborg (-12,9 procent) och Göteborg Mitt (-10,3 procent) kraftigt.

		Kvarstående senaste månaden	Förändring kvarstående	Procentuell förändring
1	Stockholm Mitt	5 324	-290	-5,2%
2	Göteborg Mitt	3 959	-456	-10,3%
3	Malmö	3 209	-66	-2,0%
4	Stockholm Syd	2 835	-66	-2,3%
5	Stockholm Nord	2 498	-170	-6,4%
6	Västerås	1 792	-320	-15,2%
7	Helsingborg	1 688	-106	-5,9%
8	Uppsala	1 560	-93	-5,6%
9	Eskilstuna	1 442	-60	-4,0%
10	Trollhättan-Uddevalla-Vänersborg	1 323	-196	-12,9%
11	Gävle	1 214	-95	-7,3%
12	Halmstad	1 168	-112	-8,8%
13	Karlstad	1 040	-67	-6,1%
14	Örebro	979	34	3,6%
15	Kristianstad	974	-45	-4,4%

Volymutveckling i de största områdena. Procentuell utveckling över marknadssnittet i grönt och under snittet i rött.

LEVERANTÖRER ROM2

I september var antalet leverantörer oförändrat jämfört med föregående månad, 237. Det genomsnittliga antalet deltagare per leverantör minskade från 194,4 till 182,5.

Utvecklingen av antalet leverantörer och deltagare över tid i ROM2

MARKNADSANDELAR ROM2

Två av de 30 största leverantörer har sett sina volymer öka jämfört med föregående månad. Noterbara förändringar från månaden som gått var Jobfind Sverige som stärkte sina deltagarantal kraftigt, framförallt i Leveransområde Uppsala och Karlstad (+230 deltagare, +52,8 procent). Även Jobbklar Sverige ökade sitt deltagarantal (+10 deltagare, +1,64 procent).

Marknaden - September

Kvarstående deltagare
43 259

Förändring kvarstående
-2 811

Procentuell förändring
-6,10%

De 30 största i ROM2

			Kvarstående deltagare	Förändring kvarstående	Procentuell förändring	Marknadsandel
1	-	Arbetslivsresurs Ar AB	2 588	-215	-7,67%	5,98%
2	-	Lernia Utbildning AB	2 043	-89	-4,17%	4,72%
3	-	Enrival AB	1 862	-120	-6,05%	4,30%
4	▲	Manpower Matchning AB	1 573	-47	-2,90%	3,64%
5	▼	Arcus Utbildning & Jobbförmedling AB	1 491	-136	-8,36%	3,45%
6	-	ETU Match AB	1 379	-115	-7,70%	3,19%
7	-	AB Ability Coaching	1 157	-101	-8,03%	2,67%
8	-	Eyes4work AB	967	-95	-8,95%	2,24%
9	-	Guldjobbet AB	850	-63	-6,90%	1,96%
10	-	Curonova Consulting AB	795	-63	-7,34%	1,84%
11	▲	Iris Hadar AB	736	-27	-3,54%	1,70%
12	▼	Jobcenter in Sweden AB	688	-111	-13,89%	1,59%
13	▲	Jobfind Sverige AB	666	230	52,75%	1,54%
14	▼	Clustera Sverige AB	659	-63	-8,73%	1,52%
15	▲	Jobbklar Sverige AB	619	10	1,64%	1,43%
16	▼	Academediia Eductus AB	610	-83	-11,98%	1,41%
17	▲	HelloLilly AB	582	-21	-3,48%	1,35%
	▼	Arena Matchning AB	582	-33	-5,37%	1,35%
19	▼	Power Elitgruppen AB	568	-59	-9,41%	1,31%
20	▼	Jobbpunkten AB	527	-50	-8,67%	1,22%
21	▼	Job By Instep AB	525	-23	-4,20%	1,21%
22	▲	Arena Workforce AB	517	-18	-3,36%	1,20%
23	▲	Trim tab AB	506	-4	-0,78%	1,17%
24	▼	Haga Rekrytering AB	505	-31	-5,78%	1,17%
25	▼	NearYou jobb & Utbildning i Sverige AB	495	-52	-9,51%	1,14%
26	▼	AB Coachgruppen Strömbergs	493	-32	-6,10%	1,14%
27	▲	ArbetsCentralen Sverige AB	476	-2	-0,42%	1,10%
28	▼	Aros Matchning och Utbildning AB	468	-11	-2,30%	1,08%
29	▼	Asuria People Services (Sweden) AB	451	-28	-5,85%	1,04%
30	-	Connecto AB	430	-25	-5,49%	0,99%

De 30 största ROM2-leverantörerna

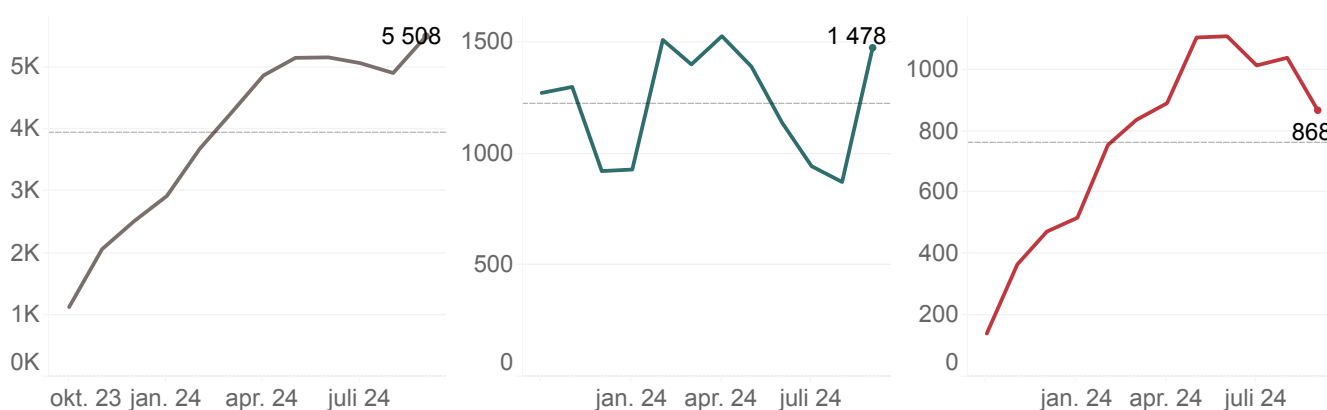
DELTAGARANTAL
STA

Antalet deltagare i Steg till Arbete ökade med 12,1 procent i september, efter fyra månader med marginella förändringar i tjänsten. 5 508 deltog i tjänsten, 1 478 påbörjade och 868 lämnade.

Kvarstående deltagare: **5 508**
Förändring : 596 [12,1%]

Nya deltagare: **1 478**
Förändring : 603 [68,9%]

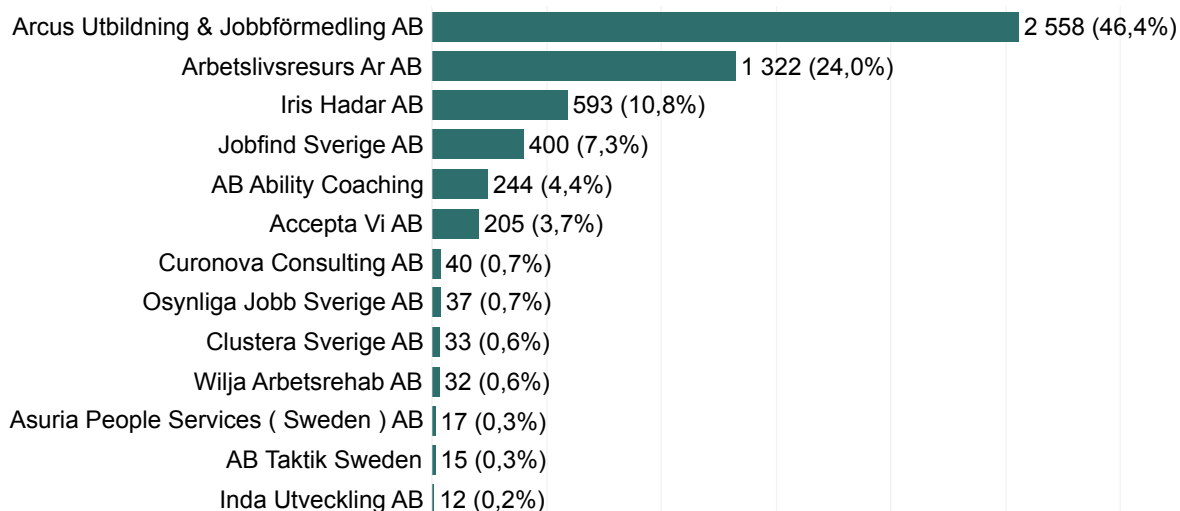
Deltagare som lämnat: **868**
Förändring : -171 [-16,46%]

Kvarstående, nya och deltagare som har lämnat Steg till arbete

MARKNAD
STA

Trots den relativt stora ökningen av deltagare i Steg till Arbete är den inbördes ordningen på marknaden oförändrad jämfört med föregående månad. Arcus är fortsatt den största leverantören (46,4 procent), följt av Arbetslivsresurs (24 procent) och Iris Hadar (10,8 procent).

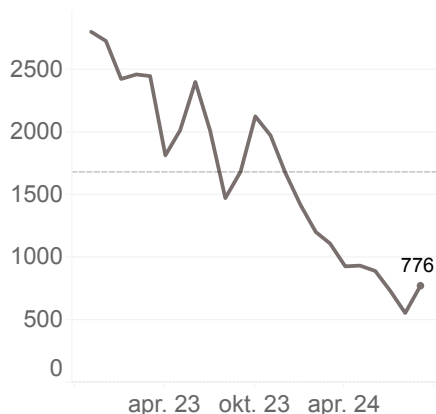
Antalet kvarstående deltagare i Steg till arbete, fördelat på leverantör

DELTAGARANTAL KVL

Antalet deltagare i Karriärvägledning vände uppåt för första gången på nästan ett år. Deltagarantalet ökade med 39 procent jämfört med föregående månad. 598 arbetssökande påbörjade tjänsten i september och 379 lämnade.

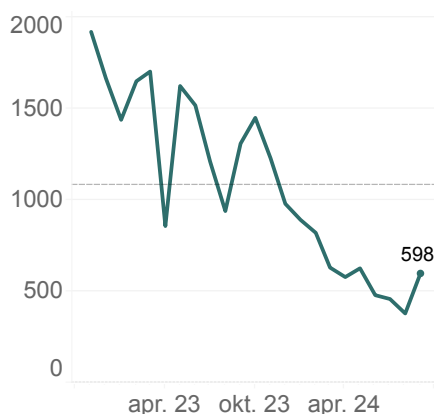
Kvarstående deltagare: **776**

Förändring: **218 [39,07%]**

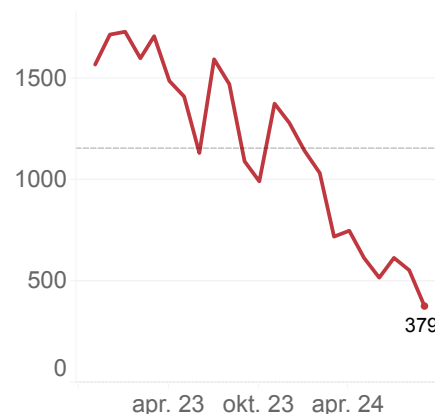
Nya deltagare: **598**

Förändring: **219 [57,78%]**

Deltagare som lämnat: **379**

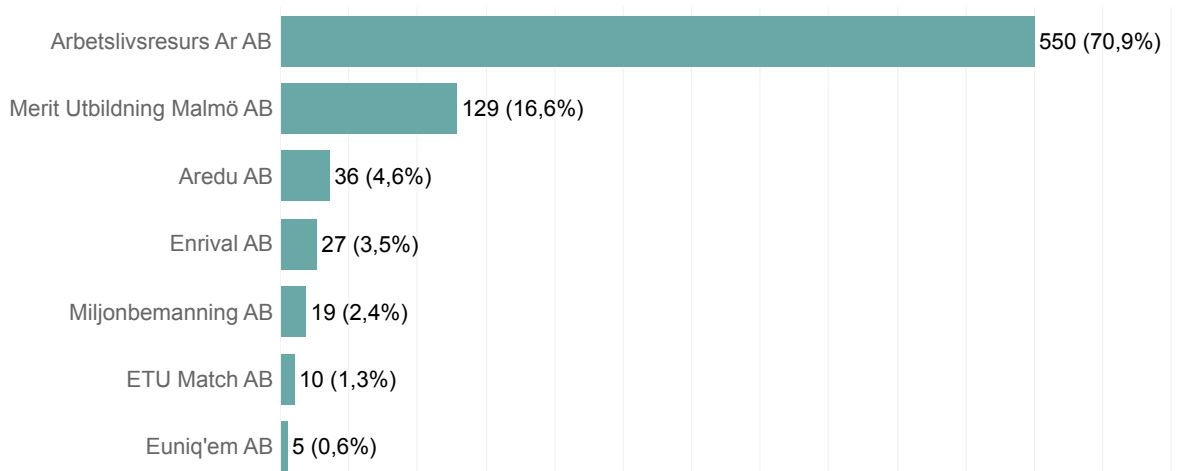
Förändring: **-177 [-31,83%]**

Kvarstående, nya och deltagare som har lämnat Karriärvägledning.

MARKNAD KVL

Arbetslivsresurs är fortsatt den största leverantören av Karriärvägledning. Trots att leverantören ökade sitt deltagarantal sjönk marknadsandelen då övriga leverantörer också stärkte sina deltagarantal, exempelvis Merit Utbildning Malmö som i princip fördubblade sin deltagarvolym.

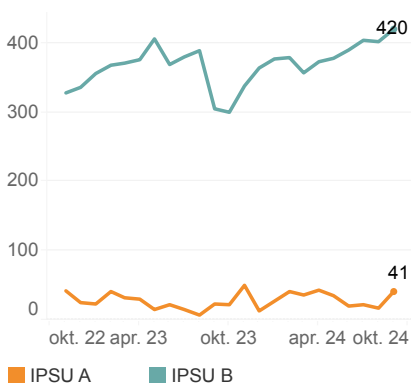

Antalet kvarstående deltagare i Karriärvägledning, fördelat på leverantör.

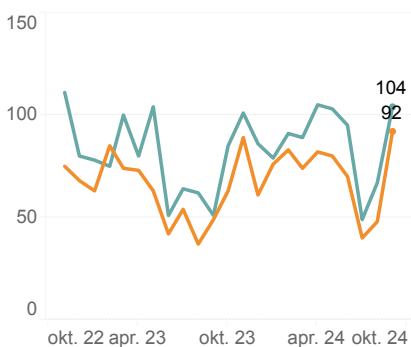
DELTAGARANTAL IPSU

I september ökade deltagande i Individuellt pedagogiskt stöd någon (+10 procent), totalt deltog 461 personer. Antalet nya deltagare var 196 och 157 lämnade tjänsten i september.

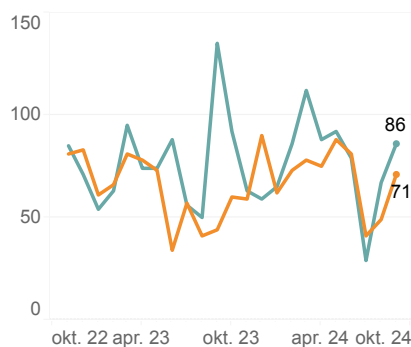
Kvarstående deltagare: **461**
Förändring: 42 [10,02%]

Nya deltagare: **196**
Förändring: 81 [70,43%]

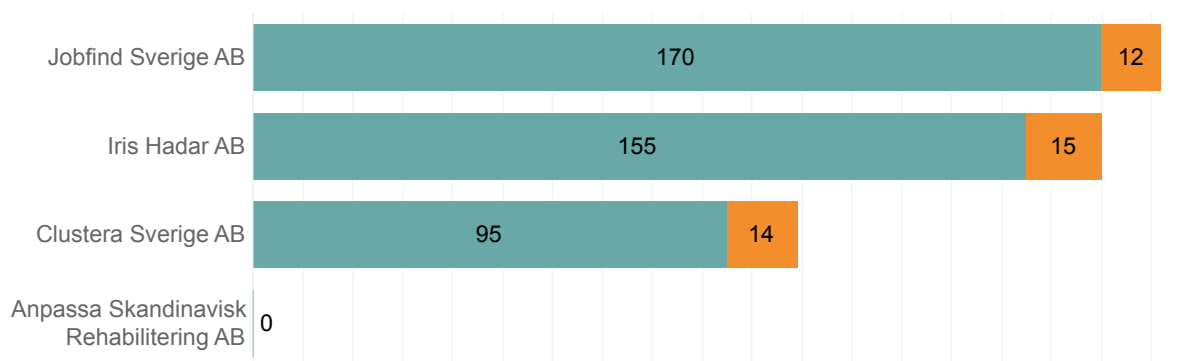
Deltagare som lämnat: **157**
Förändring: 41 [35,3%]

Kvarstående, nya och deltagare som har lämnat Individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning.

MARKNAD IPSU

Samtliga leverantörers deltagare ökade jämfört med föregående månad. Jobfind Sverige är fortsatt den största leverantören med 182 deltagare i IPSU. Not: Anpassa Skandinavisk Rehabilitering har fortsatt deltagare i tjänsten men nollas i statistiken då deltagarna är färre än 5 till antalet.

Antalet kvarstående deltagare i Individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning, fördelat på leverantör.

statistik

– utbildning

DELTAGARANTAL
AUB

Efter att ha sjunkit sedan april i år vände antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildningar äntligen upp (+13,2 procent).

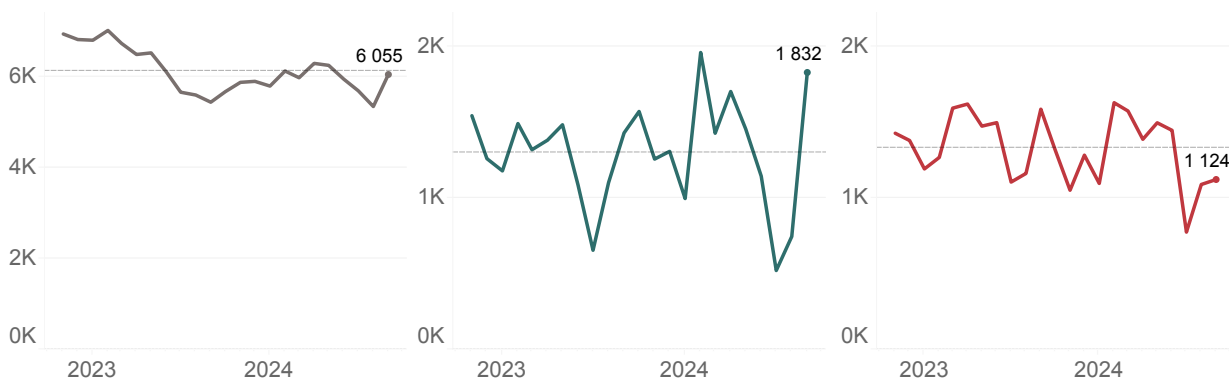
Antalet som lämnade insatsen låg stabilt jämfört med föregående månad, däremot ökade inflödet av nya deltagare kraftigt (+145 procent).

I september påbörjade 1 832 insatsen, drygt 500 fler än det historiska snittet.

Kvarstående deltagare: **6 055**
Förändring: **705 [13,2%]**

Nya deltagare: **1 832**
Förändring: **1 085 [145,2%]**

Deltagare som Lämnat: **1 124**
Förändring: **33 [3,0%]**

Kvarstående, nya och deltagare som lämnat arbetsmarknadsutbildning

DELTAGARANTAL
FUB

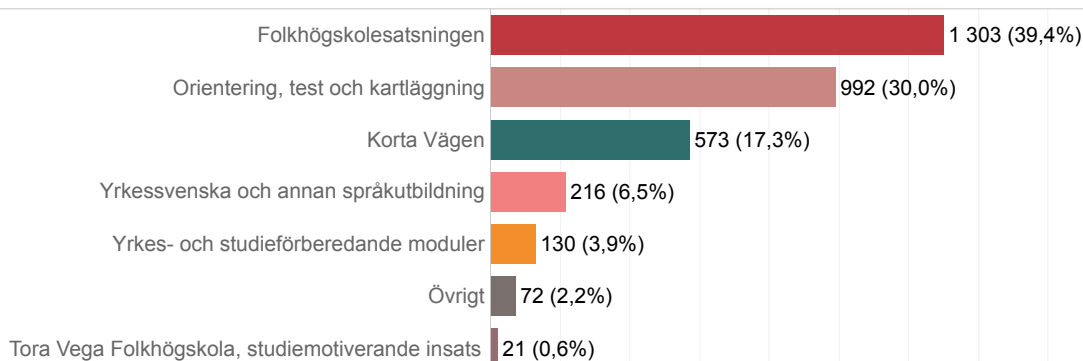
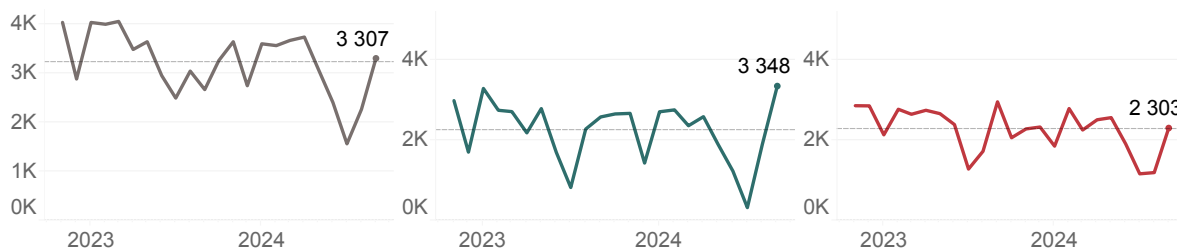
Volymutvecklingen i förberedande utbildning fortsatte på inslaget spår från föregående månad och fortsatte växa. Deltagarantalet är nu i linje med snittet under de två senaste åren. I september deltog 3 307 i förberedande utbildning, en ökning med 45,9 procent jämfört med föregående

månad. De ökande volymerna kan knytas till att inflödet i insatsen ökat kraftigt, +76,6 procent jämfört med augusti. Även utflödet ökade kraftigt (+93 procent) men inte med samma numerärer som inflödet, därav ökningen av kvarstående deltagare.

Kvarstående deltagare: **3 307**
Förändring: **1 040 [45,9%]**

Nya deltagare: **3 348**
Förändring: **1 452 [76,6%]**

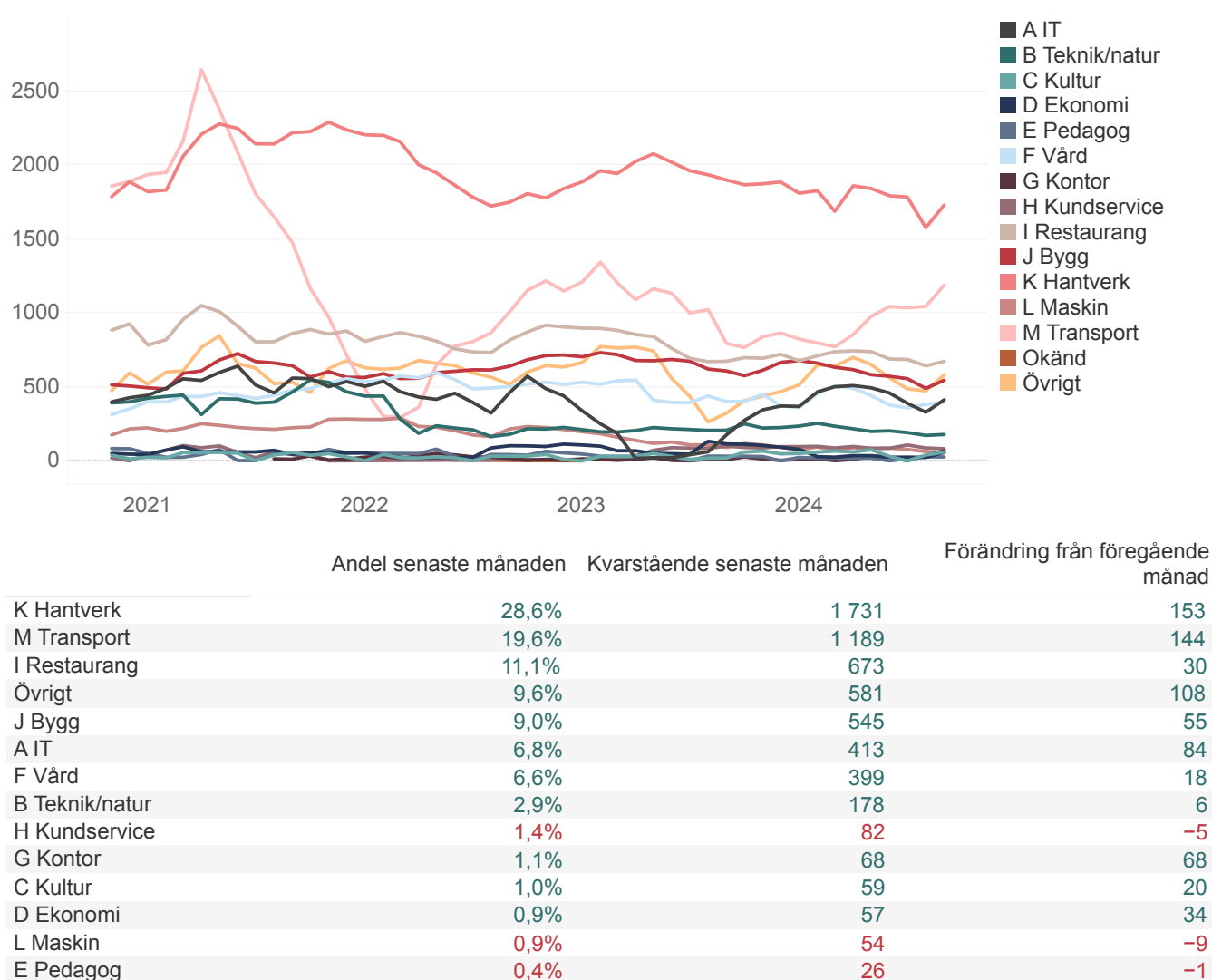
Deltagare som Lämnat: **2 303**
Förändring: **1 110 [93,0%]**

Kvarstående, nya och avslutade deltagare i förberedande utbildning samt fördelning per utbildningsinriktning

DELTAGARE PER UTBILDNINGSSINRIKTNING AUB

Antalet deltagare ökade i samtliga utbildningsinriktningar, undantaget Kundservice, Maskin och Pedagog.. Ökningarna var störst inom Hantverk, Transport, Övrigt och IT. Deltagandet i hantverksutbildningar har trendmässigt minskat sedan maj 2023. Transportutbildningar uppvisar dock motsatt trend sedan mars 2024.

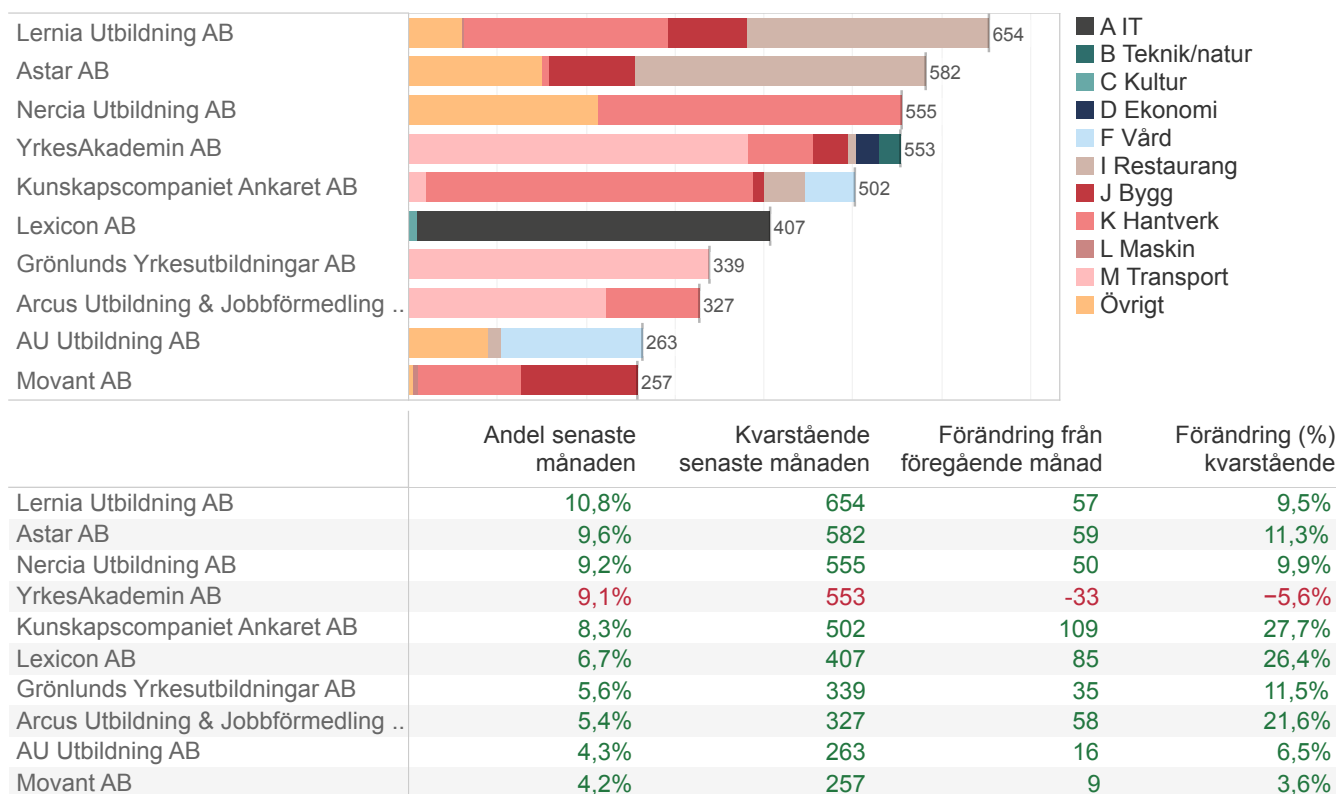

Kvarstående deltagare i arbetsmarknadsutbildning efter utbildningsinriktning

MARKNADSÖVERSIKT - TOPP 10 AUB

I motsats till föregående månad ser vi gröna siffror för nästan samtliga av de tio största leverantörerna av arbetsmarknadsutbildning.

Störst ökning ser vi hos Kunskapscompanionet Ankaret (+27,7 procent), Lexicon (+26,4 procent) och Arcus (+21,6 procent).

Antal deltagare i arbetsmarknadsutbildning per leverantör och utbildningsinriktning

statistik

– kommuner

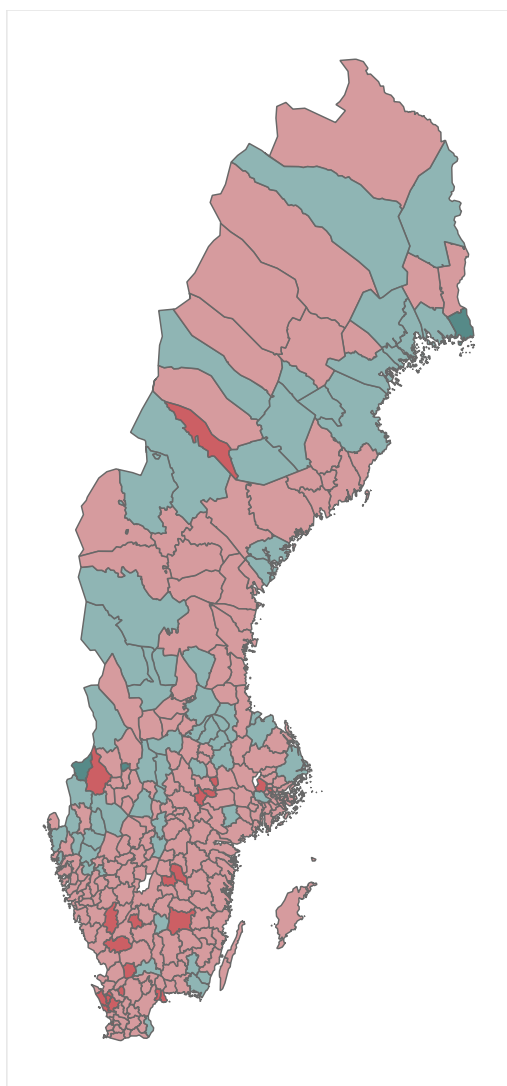
ARBETSLÖSHETENS UTVECKLING ÖVERGRIPANDE

Arbetslösheten var 0,45 procentenheter högre nationellt jämfört med för 12 månader sedan.
Arbetslösheten var lägre i september i 59 av 290 kommuner, jämfört med 12 månader sedan.

I sex kommuner var arbetslösheten oförändrad och bland resterande 225 kommuner (77,6 procent) var den högre än för ett år sedan. I augusti var andelen kommuner med högre arbetslöshet jämfört med för ett år sedan 79 procent.

Arbetslöshetskarta - Kommuner

Förändring av arbetslösheten de senaste 12 månaderna
(procentenheter)

-1,98% 1,98%

Förändring av arbetslösheten
nationellt de senaste 12 månaderna:

0,45 %-enheter

Där arbetslösheten minskat mest de senaste
12 månaderna (procentenheter)

1	Munkfors	-1,50%
2	Eda	-1,16%
3	Haparanda	-1,00%
4	Ludvika	-0,96%
5	Norsjö	-0,94%
6	Avesta	-0,91%
7	Dals-Ed	-0,71%
8	Mellerud	-0,69%
9	Årjäng	-0,69%
10	Åsele	-0,65%
11	Filipstad	-0,65%
12	Orsa	-0,64%
13	Lycksele	-0,61%
14	Älvdalen	-0,61%
15	Ovanåker	-0,59%
16	Hällefors	-0,55%
17	Torsby	-0,55%
18	Pajala	-0,51%
19	Laxå	-0,51%
20	Kramfors	-0,49%

Utvecklingen av arbetslösheten de senaste 12 månaderna